

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

Bemötande av inkomna yttrande på remissen om ansökan om fastställande av vattenskyddsområde för Nedre Ätran, dnr 513-6678-2019

Bakgrund

Falkenbergs kommun har lämnat in en ansökan om fastställande av vattenskyddsområde för Nedre Ätran till länsstyrelserna i Västra Götaland samt Hallands län. Ansökan har nu varit ute på remiss till myndigheter. VIVAB som ombud för kommunen har beretts möjlighet att bemöta yttrandena.

Bemötande

Havs- och vattenmyndigheten

Inställningen och underlagen

Det är beklagligt att Havs och vattenmyndigheten (HaV) uppfattar underlaget som otydligt. Utifrån denna synpunkt genomfördes möte med med Havs och vattenmyndigheten skedde den 2020-02-27

Sammanfattningen av mötet är att HaV anser att ansökan bör göras om. Detta då det man ansöker om inte klart framgår som en röd tråd då kommunstyrelsens beslut inte är förklarat i ansökan. VIVAB har efter mötet med HaV haft möte med länsstyrelserna som ansåg att någon ny ansökan inte efterfrågas. De önskar att VIVAB bemöter yttrandena och uppdaterar underlagen.

I de underlag som är framtagna från 2015 fram tills nu datum satts när underlagen har varit färdigställda, därav olika datum. En revidering av underlagsmaterialet utförts och alla underlag har nu samma revisionsdatum, 2020-04-17. Att det finns två versioner av föreskrifterna bifogade beror på att länsstyrelsen i Halland önskar en version i word-format. Innehållet i de versionerna är det samma.

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

Vattenskyddsområdets utbredning

VIVAB har inte ändrat något i underlagen efter kommunstyrelsens beslut. Efter att beslutet fattades av kommunstyrelsen så har ett samråd skett med länsstyrelserna i Västra Götaland samt Halland län för att tolka betydelsen av beslutet av kommunstyrelsen. Tolkningen från Länsstyrelserna var att det inte ändrar något på utbredningen av området utan att det hänvisar till att utforma skyddsområdet efter handboken, vilket också är gjort. Någon förklaring till det ansåg länsstyrelserna inte behövdes i ansökan.

Det är korrekt att kartorna i det inskickade underlaget är grovt, men att därmed benämna det som en principskiss är inte riktigt. Avgränsning är gjord utifrån fastighetskartan, men att redovisa vattenskyddsområdet i denna skala (1:10000) är naturligtvis omöjligt. Vattenskyddsområdet redovisas i en karttjänst på www.skyddaatran.se, där den intresserade kan zooma in på fastighetsnivå, vilket blir ännu tydligare än i skala 1:10000.

Gislaveds och Marks kommuner har ingen del i det föreslagna vattenskyddsområdet. HaV har dock rätt i att det fanns ett tekniskt fel så att det vid digital utsökning visade några fastigheter i Gislaved och Marks kommuner. Anledningen till detta var att det underlag som användes för att avgränsa längs kommungräns inte visade sig ha samma noggrannhet som fastighetskartan. Detta är nu korrigerat. En ny uppdaterad karta ligger nu på www.skyddaatran.se

Kartunderlaget är utformat efter en primär skyddszon på 50 meter från alla vattendrag samt all tät bebyggelse med dagvatten från hårdgjorda ytor. Det är helt omöjligt att göra en avgränsning med fastighetsgränser i ett sådant här område. Det blir tydligt med 50 meter från vattendraget då det enkelt kan mätas upp på plats. Fastighetsgränser är inte utmärkta i terrängen och är ett mycket svårare alternativ att gå efter. Det är dessutom rekommenderat i handboken att ha en primär zon på 50 meter ifrån alla vattendrag. En korrigering är nu gjord i underlaget på fastighetsgränser gränsande till den sekundära zonen.

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

Antal berörda fastigheter

Sweco har kontrollerat antal berörda fastigheter och kommit fram till att antalet som redovisats i underlaget stämmer. Det framgår inte i HaVs skrivelse hur den digitala utsökningen som resulterat i 9185 fastigheter genomförts. Det skulle kunna vara så att analysen endast bestått i att titta på antal unika ytor som berörs. Detta är dock inte samma sak som antal fastigheter. En fastighet kan vara fördelat på ett antal olika skiften (delområden). I det aktuella området finns det ca 850 enskilda fastigheter som består av upp till 16 delområden. Utöver dessa fastigheter finns ett antal samfälligheter (ca 330) samt 473 så kallade outredda fastigheter som saknar registerbeteckning. En uppdatering är nu gjord i konsekvensbeskrivningen på antalet fastigheter efter att uppdatering gjorts av kartan i gränstrakterna av den sekundära zonen.

Vattenskyddsområdets storlek

Vattenskyddsområdet för Nedre Ätran blir stort. Det är också den vanligaste synpunkten vi fått i samrådsperioden. Varför är det så stort? SMHI har hjälpt oss att ta fram denna gräns och storleken på området är baserat på rinntiden i Ätran och Högvadsån. Det liknar mycket de skyddsområde som finns framtagna, eller som är på gång, i Göta älv och de norrländska älvarna Luleälven och Piteälven. Från den sekundära skyddszonens ytterområde så är det inte mer än 24 timmars rinntid till dess att vattnet når intagsstationen för dricksvattentäkten. Ett dygn är inte lång tid för att stoppa intaget av dricksvatten. VIVAB anser att ett mindre område är orimligt och inte heller vad handboken rekommenderar.

När vattnet från Ätran tas upp går det genom Dynasandfilter innan vattnet filtreras ner i backen och sedan tas upp som grundvatten. Infiltrationen tar ca 2 månader vilket gör att vi kunnat ta bort risken med betande djur och gödselhantering nära vattendraget Ätran med biflöden. Vi har haft olika workshops om riskerna för vattenskyddsområdet och kommit fram till att trafiken, kemikalier, och i viss mån bekämpningsmedel och diffusa källor som slam från reningsverk och förorenade marker, utgör de största riskerna. I

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

utredningens riskområden tycker vi att vi tydligt fått fram hur de olika riskerna hanteras och vilka föreskrifter som vi kommit fram till som bör gälla.

I den sekundära zonen har föreskrifter om spridning av slam från reningsverk föreslagits då det finns risker med det. Till skillnad från gödsel så vill vi ha kontroll på vad slammet innehåller och varifrån det kommer därav förslaget på en föreskrift om tillstånd för slam för reningsverk. Även föreskrifter mot bekämpningsmedelshantering av skogsplantor har föreslagits. Vi har mött många i området i samråd och har tagit upp frågan om detta används idag och fått det bekräftat. I Falkenberg finns en plantskola som provar olika nya metoder för skydd mot insekter. Det är inget som har fungerat till fullo ännu och i och med klimatförändringar så spår de att bekämpningsmedelsanvändningen inte kommer att kunna tas bort inom den närmaste tiden. Vi har därför sett det motiverat att ha med det i föreskrifterna.

Trafiken är det största hotet för vattentäkten. Här finns inga föreskrifter som skulle kunna föreslås. Men ett tydligt utpekad vattenskyddsområde med sekundär zon gör att uppmärksamheten kring vägtrafiken ökar, speciellt vid nyanläggning av vägar och hantering av dagvatten.

Oklarheter i ikraftträdande

I Handboken ska även vattentäkter som är tänkta att användas i framtiden skyddas. När Sörby vattentäkt kommer att vara utbyggd är ännu oklart. Miljö och hälsoskyddsnämnden i Falkenberg föreslår i sitt yttrande att det skall gälla från samma datum som övriga skyddsområdet. VIVAB har inget att invända emot detta då det leder till ett långsiktigt skydd av vattentäkten.

Hantering av dispenser

Diskussion med länsstyrelserna har skett före inlämnande av ansökan. Det ser olika ut i kommunerna huruvida tillsyn, tillstånd samt dispensansökningar av vattenskyddsområde är övertaget eller inte. Från början diskuterade vi med alla

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

tillsynsmyndigheter och kom då till slutsatsen att det vore önskvärt om dispensansökningar hanterades av länsstyrelsen så att det skulle bli så enhetliga beslut som möjligt i vattenskyddsområdet. Efter diskussion med länsstyrelserna finns det möjlighet till att direkt i föreskrifterna föreskriva att dispens ska sökas hos respektive kommuns nämnd för miljöfrågor. VIVAB har nu ändrat underlaget efter detta och skicka med det i bemötandet.

Indirekt lagstiftning

Underlaget vi skickat in, med hänvisning till övrig lagstiftning, är gjord före 2018. Den hänvisade lagstiftningen som inte längre är aktuell har ändrats efter att underlaget blev klart och behöver självklart uppdateras.. Uppdaterat underlag är nu medskickat i bemötandet.

Begrepp i föreskrifterna

Under första workshopen i arbetet med skyddsområdet påpekade HaV att begreppet växtskyddsmedel bör användas istället för bekämpningsmedel. Det har dock inte tillsynsmyndigheterna och länsstyrelserna hållit med om. Det har varit avgörande för oss att de som kommer att arbeta med föreskrifterna känner att det är rätt begrepp som används, därför har det inte ändrats i föreskrifterna.

Markägare måste få ta del av beslutet

VIVAB har diskuterat med länsstyrelserna hur samråd ska gå till och hur alla sedan ska kunna få del av beslutet. I samrådsprocessen har alla som bor inom de berörda postnummerområdena i hela förslagsområdet för skyddsområde fått ett utskick med information om arbetet med att ta fram ett skyddsområde och inbjudan till samrådsmöte. Vi planerat även att skicka ut information till alla inom dessa postnummerområden när beslutet är fattat. Att ha en förteckning över och skicka ut information till alla fastighetsägare är mycket resurskrävande. Om man skickar information till de som bor i postnummerområdet när man även hyresgäster och de verkligen vistas i området vilket kan var ännu bättre än till

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

någon som äger fastigheten och som inte vistas där. Kommer länsstyrelserna fram till att det ska ske på annat sätt kommer VIVAB så klart att rätta sig efter det.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

VIVAB noterar att MSB påminner om att PFAS bör ingå i beredskapsplanen och kommer att inarbeta det när den tas fram.

Jordbruksverket

Jordbruksverket har avstått från att yttra sig.

Skogsstyrelsen

VIVAB vill poängtera att risknivån för Åtran är låg. De risker som trots allt finns har rangordnats och skogsbruk har bedömts som en av de mest betydande. Därmed inte sagt att det utgör en stor risk för vattentäkterna. Det anses inte motiverat att införa ytterligare vattenskyddsföreskrifter än vad som tidigare föreslagits.

Generella risker kopplade till skogsbruk är exempelvis läckage från maskiner (främst vid olycka eller spill vid tankning), eventuell hantering av bekämpningsmedel, påverkan på vattenkvalitet vid timmerlagringsplatser, förändrade ytliga vattenflöden vid markberedning i samband med avverkning, ökad sårbarhet då vegetation tas bort vid markberedning samt vattenkvalitetsförändringar på grund av större avverkningar i vattentäktens tillrinningsområde. Det sistnämnda bedöms endast utgöra en mindre risk för vattentäkten och regleras därför inte i föreskrifterna (se riskanalys). Restriktioner för hantering av petroleumprodukter och kemiska bekämpningsmedel regleras i föreskrifterna. Den potentiellt ökade sårbarheten vid markberedning ger ytterligare motiv till vattenskyddsföreskrifternas reglering av hantering av petroleumprodukter och andra hälso- och miljöfarliga ämnen.

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

Vad gäller timmerlagring finns inga permanenta lagringsplatser inom föreslaget primärt vattenskyddsområde. Det bedöms också, med hänsyn till havs- och vattenmyndighetens rapport 2014:25 (*Bättre rådlös än rådvill?*) att befintlig lagstiftning och krav på miljöhänsyn är tillräcklig för att uppnå ett bra vattenskydd vid skogsbruk. Ovanstående resonemang utgår ifrån att normal miljöhänsyn visas i skogsbruket för att skydda mark och vatten. Föreskrifterna är utformade på ett sätt som är vanligt för vattenskyddsföreskrifter. Att förtydliga vad som gäller för en specifik verksamhet är något som respektive kommun i samarbete med VIVAB avser att hantera i sin information till och dialog med fastighetsägare och verksamhetsutövare i vattenskyddsområdet och inte i själva föreskrifterna.

Trafikverket

Trafikverket anser att det måste förtydligas vad begreppet "andra ytor" står för i definitioner för föreskrifterna. Detta är nu reviderat i underlaget som uppdaterats.

Nyanläggningar av dagvattenanläggningar från trafikerade ytor i primär zon kräver tillstånd enligt förslag till vattenskyddsföreskrifter och Trafikverket frågar om det gäller befintliga vägar. Det gör det inte då det bara gäller nyanläggningar av vägar. Det har nu lagts till i definitioner för föreskrifterna.

Trafikverket anser att underhåll som krävs för att upprätthålla trafiksäkerheten och förebygga olyckor ska kunna utföras utan restriktioner. Föreskrifterna som föreslås inskränker inte på detta. Tvärtom så ser VIVAB väldigt positivt på att trafikverket åtgärdar fel och brister på vägarna för att förhindra olyckor. Det vore även positivt om vägarna 153 och 154 inte var leder för transport av farligt gods, inte bara för Nedre Ätrans vattenskyddsområde utan även för övriga vattentäkter i Varbergs, Svenljunga och Falkenbergs kommuner.

Trafikverket anser att det är olyckligt att den förra remissomgången inte involverade Trafikverket samt att de inte varit med i den tidigare processen för bildandet av vattenskyddsområdet. Det är först nu, genom remiss från

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

länsstyrelserna, som det sker ett samråd med myndigheter, något annat samråd eller remiss har inte hållits tidigare. Dock har VIVAB försökt nå så många som möjligt inom området, bjudit in fastighetsägare och hållit ett stort antal möten. VIVAB ser gärna att en kontinuerlig dialog hålls med Trafikverket om skydd för våra vattentäkter.

Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra.

SGU

SGU har avstått från att yttra sig.

Kommunstyrelsen i Svenljunga kommun

Kommunstyrelsen ställer frågan vem som är ansvarig för det långsiktiga arbetet med att skydda vattnet för framtiden? Det är en mycket relevant fråga. VIVAB kommer att ta fram en beredskapsplan, när det finns ett beslut om föreskrifter och ett fastställt vattenskyddsområde för Nedre Ätran. VIVAB kan även åta sig att vara sammankallande i ett nätverk för ett långsiktigt skydd av Ätran mellan de olika kommunerna i området. Redan idag är VIVAB medlem i Ätrans vattenråd där liknande frågor behandlas. Miljömyndigheten i varje kommun ansvarar för att bedriva tillsyn för ett långsiktigt skydd för våra vattenresurser. Respektive kommuns planeringsenhet har också ett ansvar för våra vattentäkter och att genom Ramdirektivet för vatten se till att vattendragen uppnår god status gällande både kemi och ekologi. Det gemensamma ansvaret för våra vatten i vattendirektivet är implementerat i svensk lagstiftning och skulle kunna vara tydligare, men vi har alla ett gemensamt ansvar.

Samhällsbyggnadsnämnden i Svenljunga kommun

Samhällsbyggnadsnämnden ställer frågor om tillsynsmyndighetens arbete, dels om kontroll av åtgärder, dels om samordning av arbetet mellan kommunerna då det kan påverka arbetet i Svenljunga kommun. Dessa frågor bemöts inte här.

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

I bilagan för delrapporten om riskanalys för Ätran har nu en ytterligare kolumn lagts till med riskerna inom den sekundära zonen som felaktigt saknades tidigare. Nämnden betonar också vikten av samsyn och likabehandling för alla inom skyddsområdet. Det ser VIVAB väldigt positivt på. Detta kommer inte hanteras annorlunda är andra frågor som behandlas i kommuner, VIVAB ser gärna träffar och samarbete mellan de olika kommunernas nämnder för miljöfrågor för att uppnå likabehandling och samsyn. Väg 154 är mycket trafikerad och utgör en av de absolut största riskerna för vattentäkten, och VIVAB tycker det är positivt om kommunerna tillsammans kan verka för att vägen inte längre utpekas som farligt godsled. VIVAB deltar gärna i ett sådant arbete.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Falkenbergs kommun

I yttrandet föreslår nämnden att varje kommuns miljö- och hälsoskyddsnämnd bör hantera dispensärenden för att underlätta tillsyn och tillståndsansökningar. De föreslår även att vattenskyddsområdet för den del som rör täkten i Sörby ska börja gälla samtidigt för att säkerställa ett långsiktigt skydd för vattnet. VIVAB har inget emot dessa ändringar och kommer att ändra underlaget till ansökan efter detta.

Kommunstyrelsen i Hylte kommun samt Samhällsbyggnadsnämnden i Hylte kommun

VIVAB har i det bifogade materialet rättat till de felaktigheter som Samhällsbyggnadsnämnden upptäckt: numrering av paragrafer samt ytterligare förtydligande avseende avfallshantering vilket nu är uppdaterat. Vad det gäller motivering till buffertzonen intill ytvattendrag, som utgör primär zon, anser VIVAB att det finns i materialet. I handboken för vattenskyddsområde är det också väl motiverat.

Vidare menar man att information ska tas fram och även delas ut, av huvudmannen för vattentäkten, till boende i området. Det är enligt lagstiftning huvudmannens skyldighet att skicka ut information om föreskrifterna för skyddsområdet till alla fastighetsägare när beslutet är fattat. Så kommer att ske

2020-04-17

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Halland

även här. I de fall som dispens eller ansökan inom vattenskyddsområdet kommer att sökas eller lämnas in så föreslår VIVAB, efter att kommuner önskat överta den hanteringen, att även viss information i hur detta ska hanteras måste ges av kommunerna som ska hantera detta.

Kommunstyrelsen i Varbergs kommun

Kommunstyrelsen har inget att erinra mot förslaget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Varbergs kommun

Nämnden anser att punktbekämpning bör differeras i föreskrifterna. Det är nu åtgärdat och ligger med i det reviderade underlaget. De anser även att hantering av petroleumprodukter bör ingå i föreskrifter och inte bara förvaring. Det innebär att transport till förvaringen inom området i så fall inte skulle vara tillåten, det är därför inte möjligt att ändra. VIVAB har inte för avsikt att förbjuda all typ av förvaring av petroleumprodukter om det sker med sekundärt skydd.

Vatten & Miljö i Väst AB, VIVAB

Falkenbergs Vatten och Renhållnings AB, FAVRAB

Margareta Björksund-Tuominen

VD

Bilagor:

Bilaga 1 Vattenskyddsföreskrifter

Bilaga 2 Avgräsning vattenskyddsområde Nedre Ätran

Bilaga 3 Konsekvensbeskrivning

Bilaga 4 Riskanalys

Bilaga 5 Teknisk beskrivning